

ԱՅԻԱՐՅԻ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱԳԵՏՆԵՐԸ

ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ ՄԸ
ՀՈՄԵՐՈՍ (Բրիտանոսէ առաջ Գրգ
դար) Իլիականի և Ոդիսականի հե-

ԲԻՆԴԱՐ (518-437 Ն. Բ.) Հել-
լէն քննադատներու կողմէ միա-

ԷԼԻՒԻՒՄ (525-456 Ն. Բ.) ա-
ռաջին ողբերգակը և թատերգու-

ՍՅՅՕԿԼԷՍ (495-405 Ն. Բ.)
Երկրորդ մեծ ողբերգակը, որ նշա-

ԷՐՈՓԵՆՏԻՍ (480-406 Ն. Բ.)
Երրորդ մեծ ողբերգակը, որ իմաս-

ԱՐԻՍՏՈՒՅԱՆԷՍ (444-380 Ն.
Բ.) Մեծագոյն երգիծաբանը:

ՄԷՆԱՆՏԷՐ (342-291 Ն. Բ.)
Երկրորդ մեծ երգիծաբանը:

ԼՈՒԲԻՆՏԻՆՈՍ (95-55 Ն. Բ.)
Բնութեանագիտ և իմաստասէր մեծ

ՎԻՐԻԼԻՒՍ (70 Ն. Բ.-19 Բ.
Ե.) Բրիտանոսի թուականին գրող

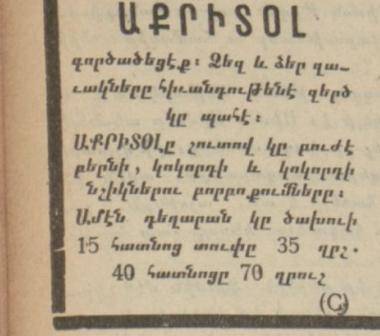
ԱԿԵԼԻ ԼԱԵ Է ԱՌՈՂՅՈՒԹԻՒՆԸ
պահպանել, քան թէ հիւանդ-

ԱՔՐԻՏՈԼ
գործածեցէք: Չեզ և ձեր դա-

ԱՔՐԻՏՈԼԸ շուտով կը բուժէ
բերնի, կոկորդի և կոկորդի

ԱՄԷՆ զեղարան կը ծախուի
15 հատնոց տուփը 35 դր:

40 հատնոցը 70 դրուշ
(C)

ԳՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ՎԻԼԵԱՄ ՇԷՅԳՍԻՐ (1564-1616)
ՄԱՐԿ ՄԸ ՈՐՈՒՆ ԳՈՐԾԸ ԻՐ ՄԱՀԷՆ
ԵՐԵՔ ԴԱՐ ՎԵՐՁԸ ՃԱՆՉՅՈՒԵՑԱԻ

Գրականութեան անմահ հան-
ձարներէն մէկն է Վիլեամ
Շէյքսպիր, որուն կեանքը

Մնած է 1564ին Սթէյտֆորտ ան
էյլքնի մէջ: Անպիտ այս մեծ

Կը կարծուի թէ մինչև 13 տա-
րեկանը լաւ դաստիարակուած է,

Շէյքսպիրի կեանքի մասին վրձ-
նակն շատ բան չգիտցուի, ո-

Չէյքսպիր սակայն իր ծննդա-
վայրին մէջ շատ չկրցաւ մնալ:

որովհետեւ այդտեղի աւտապետ
կարուածատէրէն մէկուն պարակին

Մըր Թոմաս Լուսի) գրան
առջեւ: Սըր Թոմասի խառութենէն

Շէյքսպիր սկսաւ գրել երբ 28
տարու էր: Իր գործերը կը ներ-

Արդարեւ այն ստեղծողն է հա-
մոզուած այդ պէտք է եղած ըլլար,

Քայնի որ իր մահէն վերջ հարիւր
տարիէ աւելի շրջան մը մոռցուե-

Արդարեւ այն ստեղծողն է հա-
մոզուած այդ պէտք է եղած ըլլար,

Քայնի որ իր մահէն վերջ հարիւր
տարիէ աւելի շրջան մը մոռցուե-

Արդարեւ այն ստեղծողն է հա-
մոզուած այդ պէտք է եղած ըլլար,

գրականութեան ամենէն եզակի
ղէմքերէն մէկը:

Արդարեւ նոյնիսկ այսօր իր մա-
հէն աւելի քան երեք դար վերջը

Շէյքսպիր իր օրերուն իբր թա-
տերադիր թէեւ աննշան մնաց ըստ

Կասկած չկայ թէ ողբերգու-
թեանց մէջ ամենէն ծանօթներն են

Լիբարտին իր ամենէն զեղե-
ցիկ գործերէն մին է որ մտ ստե-

Նեն պիտի ներկայացուի քաղաքա-
պետական թատրոնին մէջ: Ան

Մեր ծառերն իսկ, մեր ծառերն իսկ
երգուած են

Միտ կառուցման երգը կայսրու-
նի խնայողի

Որ փառու է անձայրածիր երկր-
մեր:

ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՀԱՐԵՆԵ

ՓՈՂՈՑԸ
Ես անցնում եմ ամէն օր նոյն փո-
ղոցով:
Երկարք ծառերն ողջունում են ա-
մէն օր:
Իմ ականջին առաւօտեան խնայողով
Հազարաձայն երգում են պարզ երգ
մի նոր:
Այս փողոցը, որից ամէն, ամէն օր
Ես անցնում եմ առոյգ քայլով:
արտաբաց:
Նմանում էր մի բերանի ալիւնք
Ատամները սեւ ու խարխուլ և թա-
փած:
Անցքեր զեռ կան, որից ստանն է
ընկած:
Մնացել են շէնքից միայն սեւ նե-
քեր:
Կան տնակներ կիսաքանդ ու ձու-
կած:
Ատամի պէս, ստամի պէս որդիկեր:
Բայց տեսնում եմ հիմպ, սրտի բա-
բախով:
Բարձրանում են մաքուր, ոսկի քա-
տամներ:
Ու բացում են ժպտով, որպէս ու-
րախ օր:
Պատուաններ նոր փողոցի վրայ
մեր:
Ու հիմա, երբ անցնում եմ այդ
փողոցով:
Մեր ծառերն իսկ, մեր ծառերն իսկ
երգում են
Միտ կառուցման երգը կայսրու-
նի խնայողի
Որ փառու է անձայրածիր երկր-
մեր:
ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՀԱՐԵՆԵ

«Ժամանակ»ի թերթին = Թիւ 17 =

Պ Է Ա Թ Ր Ի Ս

Հեղինակ՝ Ակադեմիական ԲԼՕՏ ԷՆՐԻՕ

ամօթահար իրարու քով եկած, ա-
ռանց բերանին բանալու առջեւի

Բարձրածնուն եւ ընդարձակ
արհններէ անցնել յետոյ, Յրան-

Միտքան մը նշան մը ըրաւ, Ի-
րայէ՛ն Օրի մինչև հոն կոմսին հե-

Թոյլ էր տրուած իրեն ատկէ
անդին երթալու:

Ուրիշ միտքան մը հրամայեց
երկու մանկալիկներուն ներքա-

խոցին մէջ թնկնապահ՝ զինուոր-
ներուն քով մնալ:

Մոռած ծովափով զէմքով դա-
ժանաբարոյ տօմինիկեան կրօնա-

Վուր վրայ. տօմինիկեան կրօ-
նաւորը Յրանէսքօյի դառնալով ը-
սաւ:

Մտէ՛ք:
Յրանէսքօ Զէնի զուլսը ցցած
ծնորը սուրին վրայ, վճռական

Զէնի կոմսը ամբողջ իտալիան

սարսափի մատնող հաւատաքննա-
կան դատարանին առջեւ կը զըտ-

Սեւ թաւիշէ օթոցով մը ծած-
կուած երկար սեղանի մը առջեւ

Աւագ հաւատաքննիչը որ դա-
տարանին նախագահն էր, սօ-

Այս ծերունին ստեանին ղիւա-
նապետն էր:

ԱՆԿԻՆ ԱՐՇԵՐՈՒՆ

DADI (ՏԱՏԸ)

Նա օրոց մը որ կը գրօցնէ
Երախ ներք և անոց կը ստը

ՍԱՏԸ կրնայ գործածուիլ թէ
սան մէջ՝ թէ պարտէզին մէջ:

Ընդհանուր մթերանոցը
A. KIFIDES

Պէտքը, Իսթիզալ նասէտի
Կապանի փողոցի անկիւնը

Հեռագայն՝ 41429

Անկին մը, քանի մը զգլխի
գրինին ձեռքերին բռնած,
ու պատրաստ կը սպասէին
նազուլիսը բռնելու համար:
Դատարաններուն զէմք փառա-
անշուք ետտանի աթոռ մը դրու-
էր:
Նախագահը անունն ու պիտի
դտները հարցնել յետոյ
յեց Յրանէսքօյի այդ
աթոռին վրայ նստիլ:
Որդեակ իմ, ձեր վրայ ծա-
րացող ամբաստանութեան ինչ
լալը գիտէք անշուշտ, խօսք
նախագահը: Մեր հայրական
կը խոցտուի ու կ'արիւնի ունեց-
լով որ ձեր արժանիքը
մարդ մը այդքան վառերը
է. մեզի այնպէս կը թուի թէ
տէրը ձեր վրայ զգալով ձեզ
բու չի բերէ, դուք ունէ
չի պիտի կրնաք ձեր արժանա-
րուլիները գտնել: Ձեր բողոք
կիցները սկսած են բողոք
ղէմ են անարգանք կը զգան
նեղով այն կենցաղավարութիւն
րուն կը հետեւի Զէնի մը:
վրայ ծանրացող յանցանքներ
մեղքերը կը ճանչնա՞ք, զիտէ՞ք
անոնք անբաւելի մեղքեր են:
(Շար.)

«Ժամանակ»ի Պատմաագրագրութիւն

ՊԱՐԿԵՇՏՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Գրեց՝ ՎԱՀՐԱՍ Ա. ՇԱՅԿՈՒՆԻ

Շարժման մը ետքը եփրեմ Ատա- նայեան ընտանիքը կը փոխադրուէր Պէյրութ, Գէորգի, Գէորգի փողոցը արարած մանի մը առաջին յարկը և ատանաբար Մագաուտ եւս բան- սօնէն կ'ըլլար նոյն յարկին մէկ սենեակը:

Ատիկա ունեցանք ըսելու նախա- պէս թէ Մագաուտ իսկապէս շատ բարեխրատ, շատ ազգաստէր և շատ ալ բարեպաշտ էր: Այնպէս որ չնորհիւ իր առատաձեռն վճա- բումներուն, Ատանայեանները սկը- սան բողոքաբար հանգստաւէտ կեանք մը բոլորեց:

Ատիկա բերան Գալիկ անմեծե- նալի բարձրութեան վրայ մնաց հանգէպ տան ուղղակի բարեբարին և տակաւ սկսաւ մտածել զայն իր աղջկան հետ ամուսնացնելու ուղ- ղութեամբ: Ի՞նչ կ'ըլլար. իր կնոջ- մէջ քանակէնից տարեկան մեծ ե- ղող մարդիկ տակալէն: Գալիկի այս մտածումը տակաւ սկսաւ հաստա- տուն գեղին դռնէն: Մանաւանդ եփրեմ էֆ. ն որ հեղափոխուէր իր շարժման, մեծ ուժ կուտար իր կնոջ այս մտածումին:

Մագաուտ շատ լաւ կտանձ էր Ատանայեան ունիւն միտքն ու ծրագրերը, ինչ որ տակաւ սկսաւ նաեւ փոխանցուիլ իսկուհիին: Գալիկ, մօր մը համար ներքին եղած սահմանին մէջ, հասկցուց իր աղջկան թէ կրնար մտենալ մար- դասէր Մագաուտի:

Բազմաբանքի ծնունդ այս մեր- ձեցումը որիչ բան չէր, այլ վա- ոտին ու կայծին իրար մտենալը: Իսկուհի ճիշդ քանակութեք տա- բիքը լրացուցած էր: Ժամանակակա- ն իր ջանքը առանձնապաշտութիւն- ներուն միացուցած էր ամբիկան խտամբեր դաստիարակութեան ա- մուսնութիւնները: Ընտանեկան մաքուր մթնոլորտի մը մէջ, տան միակ աղջիկ-պուրիկը միջնակարգ ձեռնարկեան մէջ անցուցած էր կեանքի զարման լաւագոյն տարի- ները: Խառնուածքով մեղմ ու քնն- քնն միշտ խնամքի կարօտ, գուր- գուրանքի պատուով, յենակ ըլլալէ մէկու մը յենու կանխապատրաս- տուած ու ըստ այնմ կազմուած նկարագիր մը ունէր: Իբր ուշիմ աղջիկ բաւական ուսումնասիրած էր նաև արդիական բարձրը և շատակ միտքի մը պայծառատեսու- թեամբ ճանչցած էր խորքը այն սպիտակեղան, զոր արդիական աղջիկներ կը հետապնդէին և որ պատուի անկումներու վտանգ կը սպառնար իր մարմնական յօրին- ուածքը ֆիզիքական կատարելու- թիւն մըն էր, մանաւանդ արե- վելցիկ անուշով: Այնպէս որ երբ Մագաուտ իր բանասփոխ այդ ըն-

տանիքի սեմէն ներս մտաւ, մոռ- նալով Տիկին Ատանայեանը, իկ բոլոր հոգիովը սկսաւ զբաղիլ Իս- կուհիով:

Եւ սակայն խղճի տաղնապ մը ծայր տուաւ ատանաբար ինչ մէջ: Ինչք իր սանձակոտոր կեանքին մէջ ամէն դուռ ալ առած էր: Բաւա- կան էր որ զգար թէ անոնք կիսա- բաց էին: Իսկուհին ամբապէս նիզ- ուած զբան մը ետին գահուած էր մինչև այն ատեն:

Արդ պէ՞տք էր որ նիզերու զղը- դիւնէն քաջաբերուած փորձէր սըր- բութեան այդ դուռը խորտակել: Արդեօք պէ՞տք էր որ փորձէր բա- նալ այդ դուռը անկէ ներս մտնե- նելու և օրինաւոր ամուսնութեամբ մը վերջակէտը դնել արկածախնդ- րական իր անխոստովանելի անց- եալին:

Բանի մը շարժման անցան. խղճի տաղնապը լուրջ անհանգը- տութեան գալլալովէր խորքով աղջիկը ատանաբար ինչ մէջ: Ոչ մէկ արգելիչ պատճառ մը կար օրինա- վոր ամուսնութիւն մը կնքելու և աղջիկը զորմ մը կատարելու իր ա- մօթապարտ սեռային անցեալին վերջակէտ մը դնելու: Եւ սակայն իր զգալուն հոգիին առջև հարց կը ծագէր թէ յետ ամուսնութեան պիտի կրնար հաւատարիմ մնալ ընտա- նեկան յարկին:

Մինչ Մագաուտ այսպիսի խո- հերով ներքնապէս կը տանջուէր և յարձակողական քայլեր առնելէ կը զգուշանար, միև կողմէ սա- կայն օր նոր, լուր մը նոր կը հասնէր ակնջին Տիկին Ֆիլիօթի ատանաբար ինչ անթիւ անհամար շահատակութեանց մասին: Մըր- ցորդներ, վրէժիպիւններ և դանա- զան հաշուեպահանջներ հաշուեյար- դարի լծուած էին և Տիկին Ֆիլիօթը մասնաձեռն ատարբեր մտահոգութիւն- ներու: Խեղճ կինը երկու սու բի մէջ մնացեր էր...: Մագաուտը տունէն հեռացնել անօթի մնալ կը նշանակէր. պահել անորոշ վտանգ- ներու մատնուիլ ենթադրել կու- տար:

Մինչ այս մինչ այն, Իսկուհի ատանայեան անգամ ըլլալով իր մէջ կը սկսէր զգալ նորօրինակ յոյզ մը, օրէ օր ալ աւելի կը մօտիկանար

Մագաուտին իր հոգիին մէջ և անմեկնելի յուսահատութիւնով մը կ'ընդունար որ իր սիրականը ո՛չ կ'ընտանար որ իր սիրականը ո՛չ կ'ընտանար իրեն և ոչ ալ կը հեռանար: Ատիկ օր ուր որ էր, ամիս մը ետքը հոն էր Մագաուտ: Այս վիճակը չէր կրնար երկար շարունակուիլ և Մագաուտ չէր կրնար վաճականի զուսպ կեանք մը վարել. պէտք էր վերջ մը տալ:

Իրիկուն մը Ատանայեան ընտա- նիքին մէջ չորս անձեր, չորսն եւս իրարմէ բողոքովին տարբեր մտա- ծուսներով մտատանջ, արտաքին կեղծ զուարթութեան մը դիմակին

տակ ընթրիքի սեղանը լրորում էին, եփրեմ էֆ. յանկարծ ջգա- ձգական շարժումով աթոռէն զըլ- տորեցաւ դռնին: Ուղեղային ար- եան համարտնում մը գրեթէ կէս ժամուան մէջ վերջ տուաւ խեղճ մարդուն. կեաքին... (Շար.)

S.S.B. ՆՏՕՐԻԱ
Յուղարկատրութեան կազմա- կերպիչ հաստատութիւն
հիմնուած 1889ին
Բերա, Աստալը Մէսիս
թիւ 20: Հեռագրային՝ 41630
Յուղարկատրութեան ամէն գործ կը ստանձնենք: Մեր ապրանքները լաւագոյն եւ ավանդակն են և 42 բուն մէջ կը պատրաստուին: Կը տրամադրենք զագաղներ, ծաղիկ- տարներ, դազաղակներ: Կը կա- տարենք ձեւակերպութիւններ, կը պատրաստենք մահագրներ եւ մա- հարձաններ:
Գիշերային սպասարկութիւն՝ թէքթէ, Պալթոն, Չըքմազ փողոց
Հեռագրային՝ 44031
Գազաղակի օթօցե՛ր՝
3 ոսկիէն սկսեալ

զլխարկը ընձած, միւսովը վարդի փունջ մը. առաջ անցաւ:

— Գեղեցիկ Մանօն, խօսք առաւ Արիսթօ, աս- պետական անկեղծութեամբ մը: Ներողամիտ կը գըտ- նուիք ինծի հանդէպ երբ արհեստիս պահանջն է որ կը կատարեմ եւ եթէ ձեզի նամակ մը գրելով այս տխուր յարկը հրաւիրել պարտաւորուեցայ, ատիկա ցաւով է որ կատարած եմ: Մի՛ մերժէք այս վարդերը եւ անոնց հոտը թող ձեզի մոտցնել տայ այս կեղտոտ տեղէն ելլող անհանց հոտերը:

Անէթ դուռը գոցելէ վերջ, վարդերու փունջը ա- նելով անոր ձեռքէն սեղանին վրայ դրաւ:

— Ա՛տ ի՞նչ է, շատ յուզուած կ'երեւար կոր, տիկին: Միտքս գէշ չէ. այս գիշեր պատիկ գործ (գո- ղութիւն) մը ունիմ... ինծի թիւ մը պիտի օգնէք եւ ես ալ ձեզի պիտի օգնեմ...: Ահա այս է ամէնքը:

— Ահաւասիկ ձեր ուզածները, պատասխանեց Մանօն իր պայուսակին մէջէն բանալիներու տրցա- կը առնել եւ անոր երկարելով:

Արիսթօ բանալիները անոր ձեռքէն առաւ:
— Ամէնքն ալ հոս են, անանկ չէ՛, հարցուց Ա- ըրիսթօ:

— Այո՛, ամէնքն ալ:
— Իրաւ որ աշխարհի ամենէն աղէկ եւ ամենէն անուշ կինն էք եղեր, գոչեց Արիսթօ: Գործերնիդ եւ պարտականութիւննիդ զեցող մէկն էք եղեր: Աղէկ ըրեք եմ որ այս գործը ձեզի յանձնել եմ: Երեսնուը յայտնի էր արդէն:

— Իսկ ես ալ կը յուսամ որ ձեր խոստումը պի- տի բանէք, ըսաւ Մանօն քաջաբերուած Վիտօքի ներ- կայութեան:

— Յրանսուա, դատարարտելէ առաջ մտի՛կ ըրէ զիս...: Կը տեսնաս որ հանդարտ եմ եւ քննէ վախ մը չունիմ: Ծակատագիրը եւ կամ բաղնի է որ քեզի հոս մղած է: Բնաւ քեզի չէի սպասեր եւ բու ներկայու- թիւնդ ինծի համար մեծ ուժ մըն է: Մեր սպասած ժամը հասած է:

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզես:
— Ո՛հ, Յրանսուա թերեւս զաւակներնիս պիտի գտնենք գոչեց խարտիշահեր Մանօն...:

— Ի՞նչ. ի՞նչ ըսել Անէթ...:
Դեռատի կինը ձեռքի պայուսակէն չորսի ծալուած թուղթ մը հանելով Վիտօքի երկարեց եւ ըսաւ.

— Կարդա՛ սուրիկա...:
Վիտօք թուղթը անոր ձեռքէն խլելով բացաւ եւ մարուր գիրով գրուած հետեւեալ նամակը կարդաց.

«Գեղեցիկ Մանօն,
«Ձեզի կը ճանչնամ: Դուք աւագակ Սալամպիէի առաջուան կինն էք: Անշուշտ միտքերնուդ չէ ելած, Սալամպիէն Հիւսիսի Հնոցապաններ անուշով աւագա- կախումբի մը պետն էր, իսկ ես ալ անոր տեղակալն էի:

«Դուք ինծի չէք ճանչնար, բայց ես ձեզի շատ անգամներ տեսած եմ անոր թեւը մտած պտոյտներ կատարած ատեննիդ:

«Դուք մեր գործին, այս գիշեր, մեր տիրացու- ներուն հետ սանկ պզտիկ փնտրուող մը (գողութիւն) ընել կ'ուզեմ պատոն Ուլրարի դղեակին մէջ, այսին- քն ձեք գտնուած տունը: Դուքները կոտորելով ներս մտնելու սովորութիւնը չունիմ... դուռը բացող իմ առջեւ ինքնիրենը բացուելու է...: Ռեք...» բարեհա-

